

UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN
TILLHANDAHÅLLARAVDELNINGEN
UPPFÖLJNINGSENHETEN

*En skola
i världsklass!*

EXTERN UTVÄRDERARE
LENA KAEV

08-508 33 977

MEDBEDÖMARE
ANNA SUNDBOM
REKTOR

Rapport från utvärdering av sfi ABF 3 – 7/12 2012

Rapporten ingår i ett utvärderingsprojekt i samarbete med SFI Stockholm vid arbetsmarknadsförvaltningen i Stockholms stad.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
UPPDRAG OCH GENOMFÖRANDE	3
OMRÅDEN SOM OMFATTAS AV UTVÄRDERINGEN	4
BESKRIVNING AV ENHETEN	5
SAMMANSTÄLLNING AV ENHETENS OLIKA VERKSAMHETERS STYRKOR, SVAGHETER OCH UTVECKLINGSOMRÅDEN	7
Styrning, ledning och kvalitetsarbete	7
Kunskaper, utveckling och lärande	9
Bedömning och betygssättning	11
Normer och värden.....	12
Övrigt	12
Områden att utveckla	13
SAMMANFATTANDE ANALYS	14

UPPDRAG OCH GENOMFÖRANDE

Nedan beskrivs den metod som uppföljningsenheten i Stockholms stad tillämpar vid utvärderingsuppdrag 2012 i ett projekt rörande sfi i samarbete med SFI Stockholm vid arbetsmarknadsförvaltningen i Stockholms stad. Utvärderingen omfattar sfi som bedrivs på entreprenad. Rektor och biträdande rektor vid SFI Stockholm har varit medbedömare i utvärderingen. De har varit medbedömare hos kollegans utbildningsanordnare, det vill säga hos den utbildningsanordnare som de inte har utbildningsansvaret för.

Uppföljningsenheten vid Stockholms stads utbildningsförvaltning utvärderar den pedagogiska verksamheten och främjar vuxnas lärande genom att

- granska måluppfyllelsen utifrån nationella styrdokument
- kontrollera efterlevnaden av nationella riktlinjer
- granska hur skolan utvärderar sin egen verksamhet
- ge rekommendationer om vad som bör förändras och utvecklas.

Vi genomför vårt uppdrag genom att

- läsa material som skolan ställer till förfogande och även material från andra källor (ex. från Skolverket)
- intervjua elever, personal och skolläda. I nybörjargrupperna har tolk använts vid elevintervjuerna.
- observera verksamheten och göra lektionsbesök.

I första hand granskar vi måluppfyllelsen, det vill säga att vi bildar oss en så heltäckande bild som möjligt av hur målen i styrdokumentet tolkas och förverkligas på skolan. Vi gör detta utifrån en prioritering av mål från läroplanen och andra nationella styrdokument.

Förutom detta granskar vi skolans förmåga att själv utvärdera sin kvalitet för att förbättra verksamheten. Hög kvalitet innebär enligt Skolverkets definition främst att verksamheten utmärks av att den väl:

- strävar mot och uppfyller nationella mål
- svarar mot nationella krav och riktlinjer
- uppfyller andra mål, krav och riktlinjer som är förenliga med de nationella
- kännetecknas av en strävan till förnyelse och ständiga förbättringar utifrån de förutsättningar man har.¹

¹ Från Skolverkets verktyg ”BRUK – för kvalitetsarbete i förskola och skola”, s 8.

OMRÅDEN SOM OMFATTAS AV UTVÄRDERINGEN

Stockholms stads uppföljningsenhet granskar verksamheterna ur ett helhetsperspektiv. Utvärderingen fokuseras särskilt på nedanstående områden, men även andra områden kan kommenteras om det finns starka skäl till det.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Detta område granskas utifrån läroplanen (Lpf 94), men även utifrån skollagen och förordning om sfi samt utifrån forskningsresultat. Beträffande ledarskap granskas inom detta område främst skolledningens arbete medan övrig personals, främst lärares, ledarskap granskas under Kunskaper, utveckling och lärande.

Kunskaper, utveckling och lärande

Området granskas främst utifrån mål och riktlinjer i läroplanen (Lpf 94). Dessutom utgår utvärderingen från tydligt bekräftade forskningsresultat med relevans för dessa mål och riktlinjer. Elevens ansvar och inflytande ingår även i detta utvärderingsområde.

Bedömning och betygssättning

Detta område granskas främst utifrån mål och riktlinjer i läroplanen (Lpf 94), Skolverkets Allmänna råd om likvärdig bedömning och betygssättning och Handlingsplan för rättssäker och likvärdig betygssättning. Granskningen av bedömning och betygssättning sker på ett sådant sätt att det framgår att området i teori och praktik är nära kopplat till området Kunskaper, utveckling och lärande. I detta avseende utgår granskningen också från vissa allmänt accepterade forskningsresultat.

Normer och värden

Detta område granskas utifrån skollagen och diskrimineringslagen (2008:567) samt Skolverkets allmänna råd och kommentarer för arbetet med att främja likabehandling, men även i hög grad utifrån läroplanens (Lpf 94) värdegrund och dess avsnitt Normer och värden samt utifrån allmänt accepterade forskningsrön med relevans för området.

BESKRIVNING AV ENHETEN

<i>Företag /skola</i>	<i>Antal elever²</i>	<i>Studievägar</i>	<i>Lokaler</i>	<i>Antal medarbetare inom skolan/företaget</i>
ABF	600	2 och 3	Sveavägen 84	21

Företag/skola

Studieförbundet ABF i Stockholm

Andel studerande per studieväg 1,2 och 3 i sfi

Studieväg 1: -

Studieväg 2: 140

Studieväg 3: 360

Medarbetare

Behöriga lärare med lärarexamen + 60 högskolepoäng i svenska som andraspråk: 16

Lärare med kompetensutvecklingsplan: -

Ej behöriga lärare: -

Lokaler

ABF Stockholm Sfi har sin verksamhet mycket centralt beläget i kontorslokaler på Sveavägen.

Ledningsorganisation

ABF Stockholm Sfi leds av en verksamhetschef som är utbildningsansvarig och som har det totala verksamhetsansvaret för sfi. Han får hela skolpengen för sfi och köper sedan vissa tjänster från ABF Stockholm, exempelvis inom personalområdet och lokalvård. Verksamhetschefen för ABF Stockholm Sfi samråder varannan vecka om det ekonomiska läget med sin chef, som är ombudsman på ABF. Då

² Eleverna inom sfi kan studera både på deltid och på heltid, men i denna utvärdering har inte studieomfattningen specificerats. För närmare detaljer gällande detta hänvisas till Kvalitetsredovisning för sfi i Stockholms stad läsåret 2010-2011.

deltar även övriga verksamhetschefer på ABF Stockholm. Verksamhetschefen för sfi träffar också regelbundet sin kollega som är verksamhetschef på ABF för grundläggande och gymnasial vuxenutbildning, men de har inget formellt samarbetsforum.

Personalgrupperingar och mötesstruktur

Lärarna träffas varje onsdagseftermiddag ungefär en timme för pedagogiska diskussioner och då tar man även upp vissa betygs- och bedömningsärenden. Vissa av dessa träffar fungerar också som APT. Verksamhetschefen leder dessa onsdagsträffar.

En lärare är utsedd som provansvarig.

SAMMANSTÄLLNING AV ENHETENS OLIKA VERKSAMHETERS STYRKOR, SVAGHETER OCH UTVECKLINGSOMRÅDEN

Vårt uppdrag är att granska och utvärdera enhetens resultat.

Med resultat menar vi enhetens förmåga att uppnå och sträva mot de nationella och kommunala målen samt efterleva de riktlinjer och krav som finns i styrdokumentet. Sammanställningen av styrkor, svagheter och utvecklingsområden som vi gör i detta avsnitt är avsedd att ge en översiktlig bild av vår bedömning av verksamheternas kvalitet. Vi vill dock framhålla, att det inte är möjligt att på ett kvantitativt sätt genom att jämföra sammanställningar i olika rapporter med varandra avgöra hur bra olika enheter är i förhållande till varandra. Det är inte antalet punkter under de olika rubrikerna som avgör det. Jämförelser måste baseras på noggrann läsning av texten vid punkterna.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

(Organisation, dokumentation, skolläringens pedagogiska ledarskap etc)

Styrkor

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- **Ledning och styrning sker i samråd med personalen och verksamhetschefen har enligt lärarna en mycket demokratisk ledarstil, vilket de uppskattar.**
- **Lärarna har mycket goda möjligheter att påverka organisationen av undervisningen.**
- **Verksamhetschefen har det totala ansvaret för hela verksamheten på sfi och förfogar även själv över alla resurser som tillfaller ABF genom sfi-avtalet.**
- **Det finns goda möjligheter för verksamhetschefen att köpa tilläggstjänster från ABF centralt, till exempel inom personalområdet, lokaler och lokalvård.**
- **Verksamhetschefen på sfi har ett gott samarbete med verksamhetschefen för komvux på ABF och träffar henne ofta.**
- **Verksamhetschefen träffar övriga verksamhetschefer i Stockholm samt ombudsmannen i Stockholm en gång varannan vecka och redogör för såväl ekonomi som andra typer av resultat.**

- Verksamhetschefen följer lärarnas arbete och elevernas kunskapsprogression genom att närvara vid lärarnas onsdagsmöten där olika pedagogiska frågor behandlas.
- Verksamhetschefen är väl känd av eleverna och mycket tillgänglig både genom att alltid ha öppen dörr till sitt kontor vid entrén och genom sitt arbete i receptionen.
- ABF har ett gott kvalitetsarbete med tydlig uppföljning av olika typer av resultat tillsammans med personalen.
- ABF har deltagarråd en gång per termin som samrådsforum för elevrepresentanter från alla klasser, och de är oftast välbesökta.
- Verksamhetschefen protokollför alltid synpunkter som kommer fram i olika sammanhang, t ex i deltagarråden och elevenkäterna, och delger personalen detta.
- Många lärare har olika metoder för att ta reda på vad eleverna tycker om deras undervisning.

Svagheter

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- Verksamhetschefen hinner inte alltid vara en tydlig pedagogisk ledare eftersom många administrativa sysslor tar mycket tid liksom även bemanning av receptionen på eftermiddagarna.
- Verksamhetschefen hinner inte göra lektionsbesök och kan alltså inte på bästa sätt coacha och utmana lärarna i deras pedagogiska ledarskap.
- Verksamhetschefen nyttjar sällan möjligheten att delegera uppgifter till andra inom olika områden.
- Helheten i det systematiska kvalitetsarbetet och dess olika komponenter är inte alltid helt tydlig för lärare och elever. Ett årshjul eller liknande översikt skulle kunna hjälpa till att åskådliggöra sambandet mellan de olika delarna i kvalitetsarbetet.
- Alla typer av resultat redovisas inte alltid för eleverna.
- Svarsfrekvensen i elevenkäterna är inte så hög.
- Den kommunala rektorns roll är inte alltid tydlig, varken för alla lärare eller för eleverna.
- Deltagarråden är inte kända av alla elever.

Kunskaper, utveckling och lärande

(Betygsbaserade kunskapsresultat, lärande, ansvar och inflytande, informations- och kommunikationsteknik, studerande i behov av särskilt stöd, validering av språkkunskaper, praktik, studieavbrott etc)

Kunskapsresultat

Företag ABF i Stockholm:

Elever i Stockholm som uppnått minst betyget Godkänd (G) på kurs inom studieväg 1,2 eller 3 på sfi läsåret 2011/12

<i>Studieväg och kurs</i>	<i>Antal elever som fått minst betyget G på kurs</i>	<i>Andel elever som fått minst betyget G på kurs – % av de elever som gjort nationella provet</i>	<i>Antal elever som fått minst betyget G på nationella provet</i>	<i>Andel elever som fått minst betyget G på nationella provet – % av de elever som gjort nationella provet</i>
2 B	42	98%	43	93%
2 C	31	100%	31	100%
3 C	200	100%	200	99%
3 D	194	99%	195	95%

ABF har mycket goda studieresultat och mycket god överensstämmelse mellan provresultat och kursbetyg.

Styrkor

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- **ABF har enbart behöriga lärare och mycket låg personalomsättning.**
- **Lärarna samarbetar ofta och har skapat en gemensam materialbank i lärportalen Fronter.**
- **Lärarna har goda möjligheter till kompetensutveckling genom olika studiedagar och har stort inflytande över innehållet i kompetensutvecklingen.**
- **Eleverna tycker att de lär sig väldigt mycket och att lärarna är mycket kunniga och engagerade.**
- **Lärarna lyckas ofta förmedla att de tycker det är roligt att undervisa vilket är viktigt enligt eleverna och uppskattas mycket av dem.**
- **Många lektioner är omväxlande, inspirerande och utmanande för eleverna och erbjuder ofta många tillfällen till elevaktivitet.**

- **Lärarna har oftast höga förväntningar på eleverna.**
- **Eleverna får ofta vara med och påverka vad man ska jobba med i klassrummet.**
- **Undervisningen är tydlig för eleverna med veckoplanering både i klassrum och oftast även i lärplattformen Fronter.**
- **Det finns goda möjligheter för eleverna att läsa intensivt genom att pussla ihop förmiddagspass, eftermiddagspass och kvällspass.**
- **Det finns möjligheter att få extra stöd genom extra uttalsträning och skrivträning.**
- **Eleverna känner väl till kursmål och sfi:s uppbyggnad.**
- **Eleverna har oftast individuella studieplaner (ISP) och de känner oftast till ungefär när kursen bör vara klar.**

Eleverna som intervjuades på studieväg 3 kände väl till ungefärlig sluttid för kursen men inte alla intervjuade elever på studieväg 2.

- **De ISP som är ifyllda har en god struktur med bra information.**
Alla ISP som vi tittade på var inte ifyllda, men de flesta av dessa berörde elever som inte längre var aktuella på skolan.
- **Lärplattformen används av många lärare och den uppskattas mycket av eleverna som tränar hemma med hjälp av uppgifter där.**
- **Skolan genomför många studiebesök och har ibland även medverkan från myndigheter och organisationer på lektionerna.**
- **Försök görs att arbeta med praktisk tillämpning av språket genom arbete med teater och film.**
- **Skolan erbjuder goda möjligheter till deltagande i olika kulturevenemang genom att dela ut gratisbiljetter.**
- **Man organiserar olika typer av tillfällen till konversationsträning genom exempelvis språkcafé eller språkutbyte svenska-kinesiska.**

Idén är att kineser som vill lära sig svenska har språkutbyte med svenskar som vill lära sig kinesiska, en idé som man vill bygga vidare på i andra språk.

Svagheter

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- **Självstudierna en dag per vecka erbjuder inte alltid optimal inläring.**
Alla elever har en dags självstudier i schemat varje vecka.
- **Lärplattformen fungerar inte alltid tillfredsställande när eleverna ska jobba hemma.**

- **IKT används inte så ofta i klassrummet som stöd för att exempelvis effektivisera undervisningen.**

- **Effektiviteten i undervisningen är inte alltid optimal.**

Tekniska hjälpmedel används till exempel inte alltid optimalt för att bereda läraren mer tid till elevkontakt/elevstöd. Ibland tar det också lite väl lång tid innan själva undervisningen kommer igång och det kan även vara lite väl långsamt tempo i klassrummet. Även om det är viktigt med god social samvaro i klassrummet så får inte den delen ta över för mycket utan det gäller att hela tiden ha en bra balans mellan den sociala delen och effektiviteten.

- **Studie- och yrkesvägledningen är inte alltid så välkänd och välbesökt som den skulle kunna vara.**
- **Egen kompetensutveckling i form av till exempel kollegiebedömning är det svårt att få tid till enligt lärarna.**
- **Tillgång till specialpedagogisk kompetens saknas.**

Bedömning och betygssättning

(Information och återkoppling till de studerande, arbetet för likvärdighet i bedömning och betygssättning etc)

Styrkor

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- **Lärarna har fått mycket god kompetensutveckling i samband med införandet av nya kursplaner och betygssystemet för sfi.**
- **Lärarna har god bedömningskompetens när det gäller att bedöma ifall eleverna har uppnått målet för kursen och därmed kunna avgöra ifall eleven har förutsättningar att klara det nationella provet (NP).**

Ofta uppnår 100% av eleverna som skriver NP godkänt resultat.

- **Eleverna känner oftast väl till betygskriterierna för de olika kursmålen.**
- **Eleverna menar att de får god kontinuerlig feedback på sin kunskapsprogression genom individuella samtal med ansvarig lärare.**
- **Verksamhetschefen medverkar i bedömnings- och betygssättningsarbetet när det gäller osäkra fall av bedömningar.**

Svagheter

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- **Sambedömning av NP av flera lärare sker sällan utan sker oftast enbart vid osäkra fall av bedömning.**

Oftast är det enbart den lärare som är provansvarig som bedömer NP vilket inte stärker likvärdigheten i bedömningen och inte heller utvecklar bedömarkompetensen hos lärarkåren.

- **Det generella arbetet med att stärka bedömarkompetensen hos alla lärare på olika nivåer är inte utvecklat.**

I och med att det oftast är enbart en enda lärare på skolan som bedömer NP, nämligen den som är utsedd som provansvarig, så finns risk för att alla lärare på olika nivåer inte har förståelse för kunskapskraven på de olika kurs- och betygsnivåerna.

Normer och värden

(Skolans/företagets arbete mot alla former av kränkningar, plan/planer mot diskriminering och kränkande behandling etc)

Styrkor

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal styrkor, bland annat dessa:

- **Det råder en mycket god och familjär stämning på sfi ABF.**
- **Både lärare och elever menar att det råder en mycket god arbetsro och att alla har respekt för varandra.**
- **All personal hjälps åt på ett engagerat sätt för att hjälpa eleverna med olika frågor.**

Svagheter

Vår utvärdering har visat att enheten har ett antal svagheter, bland annat dessa:

- **Terminologin i likabehandlingsplanen / planerna mot diskriminering och kränkande behandling är inte helt adekvat.**

Övrigt

Receptionen fungerar väl och fyller en viktig funktion som informationscentral till eleverna. Detsamma gäller den TV-information med aktuellt schema som finns där.

ISP som nu är digitaliserat är inte alltid organiserat så att registret är aktuellt utan det innehåller flera helt inaktuella uppgifter.

Områden att utveckla

Vi bedömer att följande utvecklingsområden, som kan utgå från såväl svagheter som styrkor, men även från sådant som varken är att betrakta som styrkor eller svagheter, bör prioriteras:

Pedagogiskt ledarskap

Verksamhetschefen, som är utbildningsansvarig, behöver strukturera om arbetet en del för att hinna med att utveckla ett tydligare pedagogiskt ledarskap och hinna med att coacha och utmana lärarna i deras olika arbetsuppgifter.

Pedagogiskt utvecklingsarbete

Det sker mycket gott lärande på skolan, men man skulle kunna stärka det ytterligare genom att utifrån vetenskaplig grund utveckla det kollegiala lärandet ännu mera, till exempel genom ”peer review” eller ”lesson studies”.

Bedömning och betygssättning

Även om skolan har god bedömarkompetens när det gäller att en lärare anmäler eleverna till nationella prov när de har nått målen så bör bedömarkompetensen hos alla lärare stärkas genom att låta flera lärare vara med och sambedöma prov och inte enbart vid osäkra fall. Lärare som undervisar på andra nivåer bör också vara med vid bedömningen för att öka förståelsen för nivåerna på de olika kurserna.

Sammanfattande analys

Sfi på ABF i Stockholm kännetecknas av att det sker mycket gott lärande på enheten. Undervisningen är ofta varierad och omväxlande och präglas av relativt stor elevaktivitet. Det är vanligt att lärarna har höga förväntningar på eleverna och lärarnas undervisningsglädje förmår ofta att inspirera eleverna till att arbeta och studera ännu mera. Eleverna får ofta ha stort inflytande över formerna för undervisningen. Den lärplattform som finns på skolan används av många lärare och är mycket uppskattad av eleverna. Man försöker att involvera samhället utanför skolan på olika sätt genom studiebesök, kulturevenemang, projektarbeten och olika samverkansformer för att skapa kontaktytor för konversationsövningar och andra typer av kontakter med det omgivande samhället.

Det råder en god och familjär stämning på skolan och eleverna trivs mycket bra. Eleverna känner till kursmålen och får god återkoppling på sin studieprogression, och de flesta elever känner också till beräknad sluttid för sina sfi-studier. Alla lärare är behöriga att undervisa på sfi och personalomsättningen är låg. Lärarna upplever stor delaktighet i organisationen på skolan. Eleverna når också mycket goda studieresultat.

Kvalitetsarbetet är gott även om inte alla elever känner sig helt delaktiga i det ännu. Detsamma gäller deltagarråden, som inte alla elever känner till. Svarsfrekvensen på olika enkäter behöver stärkas och olika typer av resultat bör även delges eleverna. Någon form av årshjul vore bra för att tydliggöra helheten i det systematiska kvalitetsarbetet för både lärare och elever.

En god verksamhet kan ändå alltid förbättras! Det pedagogiska ledarskapet bör stärkas en del så att inte alltför stor del av verksamhetschefens - tillika utbildningsansvarigs - tid går åt till utbildningsadministrativt arbete. Varje lärare behöver få den coachning och utmaning i sitt ledarskap i klassrummet som han/hon behöver och det kollegiala lärandet skulle kunna utvecklas ännu mera, gärna då kopplat till den forskning som många av dessa engagerade lärare visade stort intresse för. Då skulle effektiviteten i undervisningen troligen kunna öka ytterligare. Bedömningsarbetet bör ledas i riktning mot ökad bedömarkompetens hos alla lärare genom till exempel ökad sambedömning av samtliga nationella prov och inte som nu att man enbart sambedömer prov i tveksamma fall.

Stockholm 2012-12-21

Lena Kaev

Anna Sundbom

Medbedömare

Extern utvärderare

Rektor sfi

Utbildningsförvaltningen

Arbetsmarknadsförvaltningen

Stockholms stad

Stockholms stad